

Notat

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Foreløbig dagsorden - forskning

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om oprettelse af et europæisk fællesforetagende for højtydende databehandling (EuroHPC). 2
- *Generel indstilling*
2. Rådskonklusioner om Det Europæiske Forskningsrum: At give forskere attraktive og bæredygtige karrieremuligheder og arbejdsforhold samt gøre hjerne-cirkulationen til virkelighed..... 9
- *Vedtagelse*
3. Fornyelse af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) – forberedelse af udrulning af et ambitiøst ERA for det næste årti. 12
- *Politisk drøftelse*

Foreløbig dagsorden - rum

4. Rådskonklusioner om "New Space" for borgere 14
- *Vedtagelse*
5. Rådskonklusioner om rum for borgere i kystområder 16
- *Vedtagelse*
6. Politisk drøftelse om styring af trafik i rummet..... 18
- *Politisk drøftelse*

1. Kommissionens forslag til Rådets forordning om oprettelse af et europæisk fællesforetagende for højtydende databehandling (EuroHPC).

KOM (2020) 569

Revideret notat

1. Resumé

Kommissionen har den 18. september 2020 fremsat forslag om en forordning om oprettelse af et europæisk fællesforetagende for højtydende databehandling (EuroHPC). Forslaget er en videreførelse af det eksisterende initiativ, som blev vedtaget i 2018, men med ændret vægt og styrkelse af kompetenceopbygning og anvendelse af højtydende databehandling til at skabe en digital økonomi.

Forslaget foreslås finansieret under EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027 gennem programmerne Digitalt Europa, Connecting Europe-faciliteten og Horisont Europa samt gennem de deltagende medlemslandes individuelle bidrag.

Regeringen er overordnet positiv over for en fortsættelse af EuroHPC og ser en klar EU-merværdi i at gå sammen om at styrke opbygning og anvendelse af HPC i EU.

Regeringen lægger stor vægt på, at forordningen justeres, så matching-princippet bliver ændret, således at det er EU finansieringen, der matcher medlemsstaternes bidrag og ikke omvendt.

Regeringen vil tage stilling til dansk deltagelse i partnerskabet på baggrund af den endelige forordningstekst.

Sagen forelægges udvalget til forhandlingsoplæg.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Kommissionens forslag KOM(2020)569 til Rådets forordning om oprettelse af EuroHPC) er en fortsættelse af det eksisterende initiativ Rådets forordning (EU) nr. 2018/1488.

Forslaget har en klar sammenhæng med Europas digitale strategi (Kommissionens meddelelse for Europas digitale fremtid: Europas digitale fremtid i støbeskeen KOM (2020) 67), som er rettet mod centrale målsætninger med henblik på at sikre, at digitale løsninger hjælper Europa med at gå sine egne veje i forhold til en digital omstilling, der er til gavn for alle. De centrale aktioner, strategien foreslår, er bl.a. investering i opbygning og udbredelse af banebrydende fælles digitale kapaciteter, herunder supercomputer- og kvantedatabehandlingsteknologi, samt udvidelse af Europas supercomputerkapacitet til udvikling af innovative løsninger inden for medicin, transport, klima og miljø.

Forslaget er oversendt til Rådet den 18. september 2020 i dansk sprogversion. Forslaget er fremsendt med hjemmel i traktatens (TEUF) artikel 187 og artikel 188, stk. 1 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

3. Formål og indhold

Forslaget er en videreudvikling af det eksisterende EuroHPC, der blev oprettet i oktober 2018.

Forslaget har udgangspunkt i Kommissionens vurdering af, at HPC (højtydende databehandling – high performance computing) er en strategisk ressource for at kunne udvikle databaserede økonomier og øge anvendelsen af data. Anvendelse af HPC dækker ud over forskning også virksomheders og den offentlige sektors behov for computerkraft. Eksempler på anvendelse er personlig medicin, vejrmødeller, klimaforskning, grøn omstilling, transport og energi, udvikling, design og fremstilling i industrien, forskning i materialer og ny medicin, kunstig intelligens og cybersikkerhed.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Fokus i forslaget er at opbygge europæisk HPC-kapacitet, så EU kan følge med den globale udvikling og være i stand til at bygge egne exa-størrelse HPC-anlæg (exa: 10^{18} beregninger per sekund).

Aktiviteterne i det foreslåede fællesforetagende er samlet omkring fem hovedsøjler, som i udgangspunktet viderefører det eksisterende EuroHPC, men med enkelte justeringer. Forslaget har følgende fem søjler:

- (a) *Infrastruktur*: Søjlen vil fortsat fokusere på erhvervelse af supercomputerinfrastruktur i verdensklasse. Aktiviteterne omfatter indkøb, implementering og drift af en supercomputerinfrastruktur i verdensklasse, samt en kvantecomputerinfrastruktur.
- (b) *Samling af HPC-tjenester*: Dette er en ny søjle. Der lægges op til øgede investeringer i HPC-anlæg, som muliggør etableringen og distribueringen af flere typer anlæg over hele EU, ofte i sammenhæng med nationale anlæg og ressourcer. Det omfatter også cloud-baserede løsninger, datalagre med offentlige data, dataressourcer, værktøjer, login løsninger, services og hjælp til anvendelsen mv. HPC-kapacitet skal dermed opbygges som et sammenhængende økosystem, og den geografiske placering af anlægene må ikke udgøre en fordel eller en barriere for anvendelsen.
- (c) *Teknologi*: For at øge konkurrenceevnen og adgangen til ny teknologi er der en målsætning om teknologisk uafhængighed i den digitale økonomi. Forslaget lægger op til, at EuroHPC skal understøtte forskning og udvikling af HPC-teknologi og software, samt f.eks. modning af kvantecomputere som teknologi i HPC-anlæg. Desuden skal der udvikles løsninger, der øger anvendeligheden af HPC, f.eks. inden for kunstig intelligens, dataanalyse og sky-teknologi. Konkret skal der udvikles hard- og software, så de kommende generationers HPC-anlæg kan bygges med europæisk teknologi, og dermed bidrage til europæisk teknologisk uafhængighed.

- (d) *Anvendelse*: Som to nye selvstændige initiativer er der fokus på at maksimere udnyttelsen af HPC-anlæggene. Initiativerne er delt op i henholdsvis et initiativ om ekspertanvendelse og et initiativ om udbredelse til flere brugere. Initiativet om ekspertanvendelse målrettes eksperter inden for forskning og erhverv. Gennem videnskabelige excellence-centre skal der skabes miljøer, hvor forskere kan udvikle deres programmer til at kunne udnytte forøgelsen af HPC-kapacitet.

Store HPC-behov i erhvervslivet skal også løftes i dette initiativ, f.eks. med udvikling af værktøjer, der kan anvendes til at samle eksisterende programmer inden for modellering, simulering, kunstig intelligens og databehandling, så HPC-kapaciteten kan udnyttes fuldt ud.

- (e) *Udbredelse*: Denne søjle var tidligere en del af teknologisøjlen i EuroHPC-fællesforetagendet og vedrørte hovedsagelig oprettelse og netværk af nationale HPC-kompetencecentre. Det foreslås, at EuroHPC skal indgå aktivt i at fremme brugen af HPC og udvikle de almene kompetencer. Forslaget har samtidig fokus på, at det skal ske i tæt samarbejde med nationale aktører i medlemslandene. Eksempelvis skal de nationale kompetencecentre, som blev etableret af EuroHPC i perioden 2018-20, fortsat udvikles. Kompetencecentre og ekspertdrevne excellence-centre skal udvikle almene værktøjer, løsninger og viden om HPC, der kan stilles til rådighed for en bredere kreds af brugere. De almene kompetencer af arbejdsstyrken i EU skal løftes gennem uddannelse, efteruddannelse og interaktion med kompetencemiljøer, hvor HPC kan afprøves og erfares.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Forslaget lægger op til, at tidsperioden for initiativet skal strække sig fra 2021-2033, hvilket går ud over perioden for EU's flerårige finansielle ramme for perioden 2021-2027. Der er hermed lagt op til en langsigtet strategiindsats for HPC-området, der går på tværs af EU's programmer.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører, at væksten i HPC's betydning for videnskaben og den offentlige og private sektor har været ledsaget af en eksponentiel stigning i det investeringsniveau, der kræves for at forblive globalt konkurrencedygtig. Dette har ført til en udbredt anerkendelse af, at "europæisering" på dette område via en fælles infrastruktur og fælles brug af eksisterende kapaciteter vil være til gavn for alle. Dette omfatter medlemsstater, der kan have vanskeligt ved at oprette uafhængige nationale HPC-infrastrukturer, men som kan yde værdifulde bidrag til og drage nytte af organiserede og sammenkoblede HPC-kapaciteter på EU-plan.

Kommissionen anfører, at omfanget af de ressourcer, der er nødvendige for at realisere en bæredygtig HPC-infrastruktur og et økosystem i verdensklasse, går ud over, hvad de enkelte medlemsstater har råd til. Ingen individuel medlemsstat har de økonomiske midler til at erhverve exaskala-computerkapaciteter og udvikle, erhverve og drive det nødvendige exaskala-HPC-økosystem alene og inden for konkurrencedygtige tidsrammer sammenlignet med verdens aktuelt førende lande på

dette område (USA, Kina og Japan). Den viden og de ressourcer, som er tilgængelige i EU, skal samles for at opbygge et avanceret HPC-økosystem på tværs af alle værdikædesegmenter, mens investeringer på EU-niveau og resulterende tjenester skal koordineres, hvis EU's HPC-databehandlings- og datainfrastruktur skal være på niveau med de globale konkurrenters.

Kommissionen anfører, at medlemsstater, industri og forskningsmiljøer allerede samarbejder på nogle områder, heriblandt PRACE, det kontraktlige offentlig-private HPC-partnerskab ETP4HPC, det kontraktlige offentlig-private big data-partnerskab og GÉANT. EuroHPC bygger på disse samarbejder.

Regeringen er enig i denne vurdering, hvorefter nærhedsprincippet vurderes at være overholdt.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Forslaget har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Hvad angår erhvervs- og samfundsøkonomiske konsekvenser, anfører Kommissionen, at forslaget vil gavne medlemsstater, videnskabelige brugere af HPC, industri (herunder SMV'er), supercomputercentre og borgere. Fællesforetagendet vil løfte Europas HPC-kapaciteter, have en direkte positiv virkning på samfundsmæssige udfordringer (f.eks. sundhed, miljø og klima), fremstilling og teknik, grundlæggende videnskab og national sikkerhed samt fremme en europæisk forsyningsindustri inden for digitale teknologier.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser, foreslås EuroHPC finansieret under EU's flerårige finansielle ramme (MFF) for perioden 2021-2027 gennem programmerne Digitalt Europa (14,9 mia. DKK), Connecting Europefaciliteten (1,5 mia. DKK) og Horisont Europa (6,7 mia. DKK). Den samlede EU-finansiering er 23,1 mia. DKK. Danmark bidrager indirekte via EU-budgettet med ca. 460 mio. DKK.

Såfremt Danmark vælger at deltage i fællesforetagendet, er der i forslaget lagt op til, at Danmark og andre deltagende medlemsstater endvidere skal bidrage med en national medfinansiering, der samlet set matcher EU-finansieringen. Der er desuden lagt op til, at deltagende lande også skal dække en del af de administrative omkostninger. De administrative omkostninger er estimeret til 750 mio. DKK med en 45/45/10 procent fordeling fra henholdsvis EU, deltagende lande og private partnere. Der er lagt op til, at de deltagendes landes individuelle andel til administrative omkostninger baseres på en BNP-nøgle. Det er vurderingen, at det danske administrative bidrag vil udgøre cirka 225.000 DKK årligt.

Der fastlægges ikke i forordningsteksten kriterier for, hvor meget de enkelte lande vil skulle bidrage med til fællesforetagendet. Det fremgår af tekstforslaget, at landene selv skal fordele budgetbyrden i mellem sig.

8. Høring

Samlenotatet har været sendt i høring i EU-specialudvalget for forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

Grund- og nærhedsnotatet blev sendt i høring den 7. oktober 2002 med frist for høringssvar den 19. oktober 2020.

Der blev modtaget høringssvar fra GTS - Godkendt Teknologisk Service, Danske Universiteter og Dansk Erhverv.

GTS - Godkendt Teknologisk Service har givet følgende bemærkninger til forslaget:

"GTS-foreningen kan tilslutte sig regeringens linje i forhold til EuroHPC planerne."

Danske Universiteter har givet følgende bemærkninger til forslaget:

"Danske Universiteter takker for ovennævnte høring, som er modtaget i høring fra Uddannelses- og Forskningsministeriet den 7. oktober 2020. Udkastet har været sendt i høring hos universiteterne.

Danske Universiteter bakker op om en fortsættelse af EuroHPC initiativet, da dette skal medvirke til, at de danske forskere og studerende kan tilbydes tidsvarende og stærke databehandlingssystemer. Ydermere er det positivt, at der ønskes en videre-udvikling af initiativet til at omhandle et sammenhængende HPC økosystem, som overflødiggør de geografiske placeringer.

Danske Universiteter imødekommer også ønsket om at maksimere udnyttelse af HPC-anlæggene og at det skal udbredes til flere brugere, hvilket er i tråd med den nationale strategi. Derfor er kompetenceudvikling og indtænkning af uddannelserne væsentlig for udnyttelsen af de nye muligheder, i den offentlige og private sektor.

Danske Universiteter finder det positivt, at der lægges op til en langsigtet strategisk indsats for HPC-området, men efterspørger en større klarhed om den nationale medfinansiering af projektet."

Dansk Erhverv har givet følgende bemærkninger til forslaget:

"Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv er generelt positiv overfor, at der på europæisk niveau investeres i udvikling og idriftsættelse af teknologi til gavn for borgere og virksomheder, og at der gennem samarbejde opnås stordriftsfordele, som gør investeringerne rentable for enkeltlande. Det kan overvejes om store investeringer i HPC er en fremtidssikret løsning, da udviklingen inden for kvanteteknologi forventes at kunne indfri et langt større potentiale. Men da kvantecomputere endnu er et stykke ude i fremtiden, og HPC kan anvendes i dag, er det ganske fornuftigt at udnytte dem.

Specifikke bemærkninger

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

3. Formål og indhold

(c) Teknologi

Ift. sætningen om, at "Konkret skal der udvikles hard- og software så de kommende generationers HPC-anlæg kan bygges med europæisk teknologi, og med europæisk teknologisk uafhængighed.", har Dansk Erhverv det udgangspunkt, at man bør være forsigtig med at stille krav om teknologiers oprindelsesland, da det kan medføre konkurrenceforvridning og handelspolitiske gengældelsessanktioner fra de berørte nationer, hvis virksomheder udelukket for det europæiske marked (særligt Kina og USA).

Derudover mener Dansk Erhverv, at teknologisk uafhængighed er et begreb, som bør bruges varsomt (jf. nedenfor)

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

I regeringens foreløbige generelle holdning, fastslås det, at "Regeringen er overordnet positiv over for en fortsættelse af EuroHPC, [...] i forhold til at opnå europæisk teknologiafhængighed, [...]"

Dansk Erhverv mener, at regeringen bør forholde sig kritisk til, hvorledes den ønskede teknologiske uafhængighed opnås. Det vil naturligvis være ønskeligt at have flere europæiske virksomheder, som kan konkurrere med de største globale tech-virksomheder. Dette må dog ikke ske på bekostning af lige konkurrencevilkår, og teknologisk uafhængighed må ikke blive en undskyldning for at give statsstøtte til europæiske virksomheder.

Ift. Dansk Erhvervs forbehold overfor anvendelse af begrebet digital suverænitæt (eller strategisk autonomi) henvises i øvrigt til vores høringssvar til *Høring vedr. EU-Kommissionens meddelelse "A New Industrial Strategy for Europe" (COM(2020) 102 final)* af 20. marts 2020 samt *Bemærkninger vedr. Rådskonklusioner om industripolitik – "A recovery advancing the transition to-wards a more dynamic, resilient and competitive European industry"* af 5. oktober 2020. Begge kan findes på <https://www.danskerhverv.dk/radgivning/horingssvar/horings-svar-2020/>

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes generel opbakning til forslaget. En gruppe medlemslande er dog enig med Danmark i, at der er behov for at forordningen justeres, så matching-princippet ændres, således at det er EU finansieringen, der matcher medlemsstaternes bidrag og ikke omvendt.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen er overordnet positiv over for en fortsættelse af EuroHPC og ser en klar EU-merværdi i at gå sammen om at styrke opbygning og anvendelse af HPC i EU. Regeringen støtter et fokus på at videreudvikle en facilitet med klare forsknings-, sikkerheds- og industriperspektiver, herunder i forhold til at opnå europæisk teknologiafhængighed, og som kan bidrage til at tackle samfundsmæssige udfordringer, lige fra klimaforandringer, grøn omstilling, bæredygtigt landbrug og krisestyring til udvikling af medicinsk behandling.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen er enig med Kommissionen i, at det er vigtigt at understøtte udbredelsen og det brede optag af HPC som led i det kommende program for det Digitale Europa. Det er vigtigt for regeringen, at både den offentlige og private sektor får adgang til computerkraft i verdensklasse. Det er derfor vigtigt for regeringen, at den almene anvendelse af HPC koordineres med andre initiativer for det kommende program for det Digitale Europa, særlig netværket af europæiske digitale innovationshubs.

Regeringen mener, at dansk deltagelse i EuroHPC skal ske under forudsætning af, at der ikke kræves forhåndstilsagn om et ukendt beløb til national medfinansiering. Regeringen finder det hensigtsmæssigt, at Danmark kan deltage i EuroHPC efter evne, formåen og modenhed, således at der skabes rum til den nationale konsolidering.

Regeringen lægger stor vægt på, at forordningen justeres, så matching-princippet ændres, således at det er EU finansieringen, der matcher medlemsstaternes bidrag og ikke omvendt.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Fsva. de administrative omkostninger, bidrager Danmark allerede hertil via betalinger til EU's budget og finder det derfor rimeligt, at de administrative omkostninger afholdes af Kommissionen.

De deltagende lande nævnes eksplicit i forordningsteksten, og Danmark skal derfor på vedtagelsestidspunktet tage stilling til, om man ønsker at fremgå. Regeringen vil tage stilling til dansk deltagelse i partnerskabet på baggrund af den endelige forordningstekst. Det bemærkes, at Danmark på et senere tidspunkt vil kunne melde sig ind i partnerskabet, såfremt der ikke er et klart overblik over de økonomiske konsekvenser på vedtagelsestidspunktet.

Regeringen har fokus på kriterierne for og de sikkerhedsmæssige aspekter vedrørende tredjelands deltagelse i partnerskabet.

Regeringen lægger stor vægt på, at forslaget ikke foregriber forhandlingerne om EU's næste flerårige finansielle ramme efter 2027.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Der blev oversendt grund- og nærhedsnotat den 28. oktober 2020.

Folketingets Europaudvalg har fået forelagt sagen til orientering den 19. november 2020 forud for rådsmødet (forskning) den 27. november 2020.

2. Rådskonklusioner om Det Europæiske Forskningsrum: At give forskere attraktive og bæredygtige karrieremuligheder og arbejdsforhold samt gøre hjerne-cirkulationen til virkelighed

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Rådskonklusionerne udspringer af Kommissionens meddelelse af 30. september 2020 om et nyt ERA (Det Europæiske Forskningsrum) og de opfølgende rådskonklusioner af 1. december 2020. Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at sætte en retning for samarbejdet omkring forskerkarrierer i regi af det Europæiske Forskningsrum fremadrettet med udgangspunkt i at forbedre mulighederne for forskermobilitet. I rådskonklusionerne fremhæves det, at forskermobilitet er en central del af visionen for det Europæiske Forskningsrum. Der skitseres en række emner, inden for hvilke yderligere tiltag kan medvirke til at skabe mere attraktive forskerkarrierer.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i, at den fortsatte udvikling af forskerkarrierer er et væsentligt aspekt af det Europæiske Forskningsrum. Regeringen lægger vægt på, at rådskonklusionerne adresserer koblingen mellem det Europæiske Forskningsrum og det Europæiske Uddannelsesrum.

Sagen forelægges udvalget til orientering.

2. Baggrund

Baggrunden for rådskonklusionerne er Kommissionens meddelelse af 30. september 2020 om et nyt ERA (Det Europæiske Forskningsrum) og de opfølgende rådskonklusioner af 1. december 2020, hvori Kommissionen blev bedt om at udvikle tilgangen til forskerkarrierer yderligere, med fokus på synergien mellem det europæiske forskningsrum og det europæiske uddannelsesområde. Endvidere relaterer rådskonklusionerne sig til initiativet om Europæiske Universiteter, der indgår som en del af det nye Erasmus+ program 2021-2027 samt modtager støtte fra Horisont Europa.

3. Formål og indhold

Formålet med forslaget til rådskonklusioner er at sætte en retning for samarbejdet omkring forskerkarrierer i regi af det Europæiske Forskningsrum fremadrettet med udgangspunkt i at forbedre mulighederne for forskermobilitet.

Indledningsvist fremhæves det i rådskonklusionerne, at forskermobilitet er en central del af visionen for det Europæiske Forskningsrum, med hensigten om at lave et indre marked for forskning med fri bevægelighed for forskere. Det fremhæves, at selvom der har været en udvikling i denne retning, er der fortsat udfordringer, der bør adresseres. I den forbindelse noteres det vigtige i at arbejde for bedre arbejdsvilkår for forskere. Ved at skabe attraktive karrierevilkår for forskere forbedres muligheder for tiltrækning og fastholdelse af talent. Der sættes i rådskonklusionerne fokus på ni forskellige emner relateret til forskerkarrierer.

Første emne er behovet for mobilitet mellem forsknings- og innovationssystemer. Det fremhæves, at for at opnå en balanceret forskermobilitet er det væsentligt, at forsknings- og innovationssystemer i alle medlemslande kan tilbyde tilstrækkelige rammevilkår, hvilket opnås ved at adressere disse både på et nationalt og et europæisk niveau.

Andet emne er ambitionen om et åbent arbejdsmarked for forskere. Der understreges vigtigheden af at indfri ambitionen om et fælles europæisk arbejdsmarked for forskere, ved blandt andet at sætte fokus på opnåelse af de rette kompetencer gennem et karriereforløb, samt betydningen af forskellige vilkår for ansættelse medlemsstaterne imellem.

Tredje emne er de europæiske rammevilkår for forskerkarrierer. I den forbindelse fremhæves blandt andet behovet for en fælles forståelse om væsentlige kompetencer for forskere samt øget data om forskeres karriereforløb. Desuden nævnes behovet for at se på de eksisterende incitamenter for forskning ift. at kunne skabe mere diverse karriereforløb samt behovet for at beskytte forskningsfrihed.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Fjerde emne er at skabe familievenlige karriereforløb. Her noteres udviklingen ift. at kunne håndtere pensionsordninger ved jobskifte på tværs af medlemslande samt behovet for at skabe familievenlige ordninger, der også kan være med til at fremme ligestilling.

Femte emne er adgang til excellence og talentudvikling. Her understreges blandt andet vigtigheden af investering i forskning samt behovet for reformer af nationale forskningssystemer.

Sjette emne er mulighed for mobilitet. Dette både mellem sektorer, discipliner og lande. Der fremhæves vigtigheden af interdisciplinær forskning samt muligheden for karriereforløb på tværs af sektorer (både offentlige og private). Der sættes desuden fokus på, at forskeruddannelse også skal kunne bruges til en karriere uden for akademien.

Syvende emne er koblingen mellem det europæiske forskningsrum og det europæiske uddannelsesområde. Der understreges behovet for at skabe dialog mellem de to processer med henblik på synergi. Herunder gennem den kommende europæiske dagsorden for transformering af de videregående uddannelser. Desuden fremhæves Europæiske Universiteter initiativet som havende en nøglerolle i at styrke koblingen mellem uddannelse, forskning og innovation.

Ottende emne er monitorering, hvor der overvejes behovet for indsamling af øget data om forskerkarrierer på europæisk plan med særligt fokus på mobilitetsbevægelser.

Niende og sidste emne omhandler koblingen til prioriteterne for det Europæiske Forskningsrum med opfordringer til Kommission og medlemslande om opfølgning på rådskonklusionerne i regi af det Europæiske Forskningsrum.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller samfundsmæssige konsekvenser.

8. Høring

Samlenotat har været i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til vedtagelsen af rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen støtter vedtagelsen af rådskonklusionerne. Regeringen er enig i, at den fortsatte udvikling af forskerkarrierer er et væsentlig aspekt af det Europæiske Forskningsområde. Regeringen lægger vægt på, at rådskonklusionerne adresserer koblingen mellem det Europæiske Forskningsrum og det Europæiske Uddannelsesrum, eftersom forskerkarrierer berøres af begge.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

3. Fornyelse af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) – forberedelse af udrulning af et ambitiøst ERA for det næste årti.

KOM-dok foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Det portugisiske formandskab forventes at lægge op til en drøftelse af, hvordan et ambitiøst Europæisk Forskningsrum skal udrulles i det næste årti.

Det er forventningen, at drøftelsen vil tage udgangspunkt i et diskussionspapir, som ikke er modtaget ved fremsendelse af samlenotatet.

Regeringen bakker overordnet op om et stærkt og velfungerende Europæisk Forskningsrum, der bygger på et grundprincip om excellence. Regeringen bakker op om, at der sættes strategisk retning for investeringer i forskning og innovation, således at Det Europæiske Forskningsrum bidrager til EU's overordnede målsætninger om at fremskynde Europas grønne og digitale omstilling samt bidrager til at styrke Europas resiliens og beredskab over for fremtidige kriser. Regeringen bakker derfor op om et fortsat fokus på Barcelonamålsætningen om, at EU samlet set skal investere 3 pct. i forskning og innovation.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Sagen forelægges til udvalgets orientering.

2. Baggrund

Det europæiske forskningsrum blev etableret i 2000 som en del af Lissabonstrategien for vækst og beskæftigelse. Det sigter mod at opbygge et fælles videnskabeligt og teknologisk område for EU, skabe et indre marked for forskning og innovation, der fremmer den fri bevægelighed for forskere, videnskabelig viden og innovation, og tilskynde til et mere konkurrencedygtigt europæisk erhvervsliv. Dette omfatter bl.a. en omstilling af det europæiske forskningslandskab mod mere samarbejde på tværs af grænserne, konkurrence på hele kontinentet, opbygning af en kritisk masse og koordinering samt forbedring af nationale forskningspolitikker og -systemer. Siden 2009 har det været et udtrykkeligt mål i Traktaten at virkeliggøre Det Europæiske Forskningsrum, som det fremgår af artikel 179 i TEUF.

3. Formål og indhold

Med den nye vision for Det Europæiske Forskningsrum, som er den politiske overliggende for forsknings- og innovationssamarbejdet i Europa, sættes der strategisk retning for investeringer i forskning og innovation, så Det Europæiske Forskningsrum bidrager til at indfri EU's overordnede målsætninger. På tilsvarende vis bidrager missioner og partnerskaber under Horisont Europa også til at indfri EU's overordnede mål om en grøn og digital omstilling, som de eksempelvis kommer til udtryk i den europæiske grønne pagt og EU's digitale strategi. Overordnet handler det om, at forskning og innovation kommer til at spille en væsentlig rolle i den grønne og den digitale omstilling og i at styrke Europas resiliens og beredskab over for fremtidige kriser.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Drøftelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, økonomiske eller samfunds-
mæssige konsekvenser.

8. Høring

Samlenotat har været sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er
ikke modtaget høringssvar.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil bakke op om drøftelsen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen bakker overordnet op om et stærkt og velfungerende Europæisk
Forskningsrum, der bygger på et grundprincip om excellence. Regeringen bakker
op om, at der sættes strategisk retning for investeringer i forskning og innovation,
således at Det Europæiske Forskningsrum bidrager til EU's overordnede mål-sæt-
ninger om at fremskynde Europas grønne og digitale omstilling samt bidrager til at
styrke Europas resiliens og beredskab over for fremtidige kriser. Regeringen bak-
ker derfor op om et fortsat fokus på Barcelonamålsætningen om, at EU samlet set
skal investere 3 pct. i forskning og innovation.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for udvalget.

4. Rådskonklusioner om "New Space" for borgere

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Det portugisiske EU-formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner, som har fokus på at skabe en fælles forståelse af "New Space" – den nye, globale kommercialisering af rumsektoren. Der er fokus på en styrkelse af den europæiske rumsektor, som skal fremme nye europæiske aktører og sammenkoble rumøkosystemer i hele Europa ved at skabe bedre regulering, gode markedsvilkår, lettere adgang til rummet og udvikling af satellitter.

Regeringen støtter formandskabets udkast til rådskonklusioner, der har fokus på rammerne for en styrket og globalt konkurrencedygtig uafhængig europæisk rumsektor.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Sagen forelægges udvalget til orientering.

2. Baggrund

Med rådskonklusionerne viderefører det portugisiske EU-formandskab det tyske EU-formandskabs fokus på at styrke og skabe en globalt konkurrencedygtig og uafhængig europæisk rumsektor.

3. Formål og indhold

New Space er defineret ved den nylige og globale kommercialisering af rumsektoren. Formandskabets udkast til rådskonklusioner har fokus på at skabe en fælles forståelse af New Space og bidrage til samfundet og økonomien.

Med rådskonklusionerne er der sigte på at udvide begrebet New Space til en europæisk kontekst, som skal fremme nye europæiske aktører og sammenkoble rumøkosystemer i hele Europa ved at skabe bedre regulering, gode markedsvilkår, lettere adgang til rummet og udvikling af satellitter.

Der er også fokus på, at den kontinuerlige udvikling af rumområdet kræver en europæisk tilgang til New Space, som kan være grobund for EU's overordnede mål, herunder den grønne og digitale omstilling samt styrkelse af europæisk modstandskraft.

Der er desuden fokus på at skabe gode rammebetingelser samt en konkurrencedygtig og robust europæisk rumsektor, som alt i alt kan komme Europas borgere og den samlede økonomi til gode.

Der sigtes mod, at Europa skal opnå en selvstændig og uafhængig adgang til rummet, og at rummet skal bruges til at styrke Europas rolle som global aktør samt bidrage til at fremme iværksætteri og skabe nye forretningsmuligheder. Dette er bl.a., at Kommissionens skal bidrage til en køreplan for den næste generations løfteraketter, lancering af ny teknologi og infrastruktur, i tæt samarbejde med medlemsstaterne, ESA og industrien.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant i forhold til rådskonklusioner.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemsstater forventes at kunne støtte rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne, der har fokus på rammerne for en styrket og globalt konkurrencedygtig og uafhængig europæisk rumsektor.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

5. Rådskonklusioner om rum for borgere i kystområder

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Det portugisiske EU-formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner, som fremhæver, at jordobservation spiller en vigtig rolle i overvågningen af ændringer i geofysiske parametre og indvirkning af menneskelig aktivitet på havet og i kystområder.

Regeringen kan støtte formandskabets udkast til rådskonklusioner og finder fokus på monitorering af kystområder vigtig, ikke mindst i relation til klimaforandringerne.

Sagen forelægges udvalget til orientering.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Det portugisiske EU-formandskabs udkast til rådskonklusioner har afsæt i Kommissionens meddelelse om en rumstrategi for Europa af 26. oktober 2016, rådskonklusionerne om en rumstrategi for Europa af 30. maj 2017, foreløbig evaluering af Copernicus fra juli 2017, rådskonklusioner om rumløsninger til et bæredygtig Arktis, resultaterne af EU's blå økonomi-rapport 2020 og EU-ESA-fælleserklæringen fra 2016 samt brev, der blev underskrevet af Kommissionen og ESA den 17. marts 2021, der bl.a. går på at udnytte fordelene ved rummet for samfundet og EU

3. Formål og indhold

Formandskabets udkast til rådskonklusioner har fokus på, at jordobservation spiller en vigtig rolle i overvågningen af ændringer i geofysiske parametre og indvirkning af menneskelig aktivitet på havet og kystområder, som udgør vigtige økosystemer. Rådskonklusioner anerkender, at kystområder består af tæt befolkede områder med stor økonomisk aktivitet, der fremmer den blå økonomi. Kystområderne er også økosystemer, der står over for store udfordringer som følge af klimaforandringer samt menneskeskabte og naturlige fænomener, som skaber udfordringer ift. for vækst og grøn omstilling i EU.

Der fokuseres i rådskonklusionerne på, at der skal ske en større udnyttelse af jordobservationssystemet Copernicus, da det kan styrke viden om skiftende kystlinjer, og da dets tjenester er velegnede til at tackle klimaforandringer og bidrage til en bæredygtig udvikling af menneskelige aktiviteter og biodiversitet ved kystområder og på havet.

Rådskonklusionerne fokuserer også på en styrkelse af europæisk samarbejde, herunder særligt det etablerede samarbejde mellem EU, ESA og andre betroede enheder, både offentlige og private aktører, om videndeling, informationsdeling, data-deling og kombinationen af tjenester som kan bidrage til bæredygtighed, sikkerhed, den grønne omstilling mv. Rådskonklusionerne understreger behovet for at koordinere tiltag til at styrke den europæiske rumpolitik samt at udnytte synergier på tværs.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Rådskonklusionerne har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

De øvrige medlemsstater forventes at kunne støtte rådskonklusionerne.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne og finder fokus på monitorering af kystområder vigtig, ikke mindst i relation til klimaforandringerne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg

6. Politisk drøftelse om styring af trafik i rummet

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat

1. Resumé

Der foreligger endnu ikke diskussionsoplæg eller spørgsmål fra formandskabet som baggrund for drøftelsen. Det er forventningen, at formandskabet vil lægge op til en drøftelse om styring af trafik i rummet (Space Traffic Management).

Regeringen bakker op om, at man i EU arbejder sammen på tværs og sætter sig i førersædet for at skabe en dialog om styring af trafik i rummet.

Sagen forelægges udvalget til orientering.

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

2. Baggrund

Det er forventningen, at drøftelsen vil tage udgangspunkt i rådskonklusionerne om europæisk bidrag til etablering af nøgleprincipper for den globale rumøkonomi, der vedtages før ministermødet.

3. Formål og indhold

Der foreligger endnu ikke diskussionsoplæg eller spørgsmål fra formandskabet som baggrund for drøftelsen. Det forventes, at formandskabet forud for rådsmødet udsender en række spørgsmål med henblik på at strukturere drøftelsen.

Styring af trafik i rummet har fokus på at identificere ansvar og nøgleteknologier til at styre det stigende antal objekter i rummet, herunder udarbejdelse af fælles regler til at fremme sikker trafik til det ydre rum, operationer i det ydre rum og tilbagevenden fra det ydre rum til Jorden.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Ikke relevant.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Den politiske drøftelse har ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser i Danmark.

8. Høring

Samlenotatet er sendt i høring i EU-Specialudvalget for Forskning. Der er ikke modtaget høringssvar.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Det forventes, at medlemsstaterne generelt vil bakke op om drøftelsen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen bakker op om, at man i EU arbejder sammen på tværs og sætter sig i førersædet for at skabe en dialog om styring af trafik i rummet.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**